

COMBI

COMPREHENSIVE DEVELOPMENT OF
NEARLY ZERO-ENERGY
MUNICIPAL SERVICE BUILDINGS

AUTOMAATIOJÄRJESTELMÄT

Rakennusautomaatiotason valinta

Sakari Uusitalo, Tampereen ammattikorkeakoulu

Sisällys

Rakennusautomaation tasoluokituksesta apua tavoitteen asetteluun

Automaation rooli suhteessa rakennuksen energiatehokkuuteen

Automaatiotasojen luokittelu

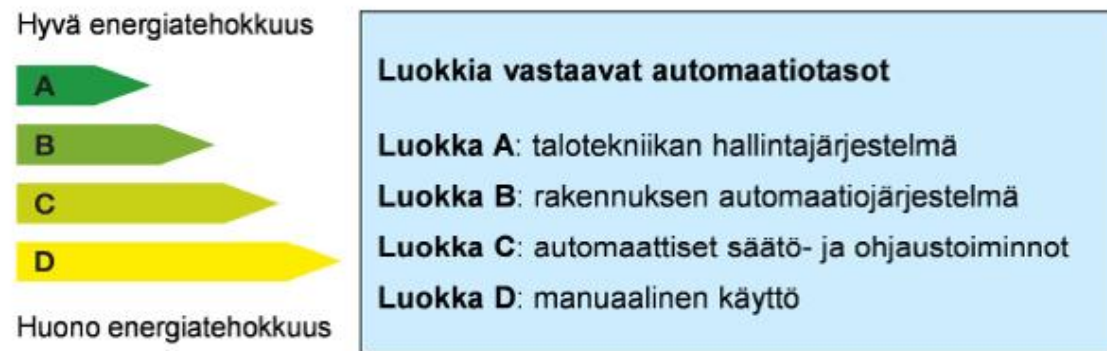
Automaatiolla vaikutetaan energiatehokkuuteen

Rakennusautomaatiolla voidaan katsoa olevan kolme erilaista roolia suhteessa rakennuksen energiatehokkuuteen:

1. Automaatiota hyväksikäyttäen voidaan suunnitella prosessit niin, että energiatehokkuus optimoituu (esimerkiksi tarpeenmukainen ilmanvaihto)
2. Automaatiojärjestelmä valvoo ja hälyttää, jolloin virhe- ja korjausajat ja niistä aiheutuva energiahukka minimoituu (esimerkiksi lämmöntalteenoton hyötysuhdehälytys)
3. Rakennusautomaatio tuottaa informaatiota, jonka avulla rakennuksen toimintaa voidaan paremmin ymmärtää, verrata ja kehittää (esimerkiksi trendi-seurannat)

Tavoitetason asettamisessa voi hyödyntää standardia

- Standardissa SFS-EN 15232 *”Rakennusten energiatehokkuus. Rakennusautomaation, säädön ja kiinteistöhoidon vaikutus energiatehokkuuteen”* on jaettu rakennusten automaatiojärjestelmät neljään tehokkuusluokkaan.
- Standardista on tehty opas *”Rakennusten automaation vaikutus energiatehokkuuteen (2012)”*, tavoitteena helpottaa standardin soveltamista Suomen olosuhteisiin.

Kuva: Ympäristöministeriö, 2012. **Rakennusten automaation vaikutus energiatehokkuuteen.** Espoo.

Luokka C on ns. perusratkaisu

- Tarkoitetaan ”tavanomaisella tavalla” toteutettua järjestelmää.
- Taloteknisten järjestelmien säätö- ja ohjaustoiminnot ovat pääasiassa automaattisia.
- Voidaan katsoa, että tällä hetkellä rakennettavien palvelurakennusten automaatiotason luokituksiksi tulee automaattisesti vähintään C (ns. rakentamismääräystaso).
- Toteutus pääsääntöisesti keskitetyillä automaatiojärjestelmillä, mutta voidaan käyttää myös erillisiä säätö- ja ohjauslaitteita, jotka eivät ole yhteydessä keskitettyyn järjestelmään.

Luokka B parantaa etenkin tiedonsiirto-ominaisuuksia

- Edellytetään rakennukselta käytännössä järjestelmää, jossa automaatiolaitteet on liitetty toisiinsa tiedonsiirtoyhteyttä käyttäen.
- Tiettyjen säätö- ja ohjaustoimintojen tulee olla toteutettu energiatehokkuusmielessä paremmin kuin luokan C rakennuksessa.
- Suuri yksittäinen ero C-luokan rakennukseen on, että lämmönluvuttimien säätölaitteet tulee olla liitettynä rakennuksen automaatiojärjestelmään tiedonsiirtoyhteydellä.
  - yksi iso tekijä nykyisissä palvelurakennuksissa, joka nykyisin johtaa rakennuksen automaation energiatehokkuusluokaksi C, eikä B

Luokka A on kokonaisvaltainen hallintajärjestelmä

- Rakennuksen eri järjestelmät kykenevät tarpeenmukaiseen ohjaukseen ja laajasti hyödyntämään toistensa tuottamaa informaatiota.
- Automaatiota käytetään ohjaamiseen, säätöön, energiankulutuksen seurantaan, raportointiin ja poikkeamien ennakointiin sekä analysointiin tarpeettoman tai suunnittele mattoman energiankulutuksen vähentämiseksi.
- Voidaan seurata tunti-, vuorokausi- ja kuukausitasolla rakennuksen sähkön-, lämmön- ja vedenkulutusta.
- Edellytetään, että automaatiolla tuotetaan raportteja rakennuksen energiankäytöstä ja olosuhteista sekä vika-analyysyjä.

Lähteet

Mikkola, Sami., 2016. **Automaation vaikutus energiatehokkuuteen Pirkanmaan palvelurakennuksissa.** Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201604204673>

Ympäristöministeriö, 2012. **Rakennusten automaation vaikutus energiatehokkuuteen.** Espoo.

Sähkötieto ry, 2018. **Rakennusautomaatiojärjestelmät.** Sähköinfo Oy, Espoo.

Kiitos!

Lisätietoja esityksen sisällöstä

Sakari Uusitalo

Tampereen ammattikorkeakoulu sakari.uusitalo@tamk.fi

050 371 7225

COMBI – tuloskortti: Nykyaikaiset rakennusautomaatiojärjestelmät tarjoavat hyvät mahdollisuudet olosuhteiden hallintaan

Lisätietoja COMBI-hankkeesta

Juha Vinha

Tampereen yliopisto

juha.vinha@tuni.fi

040 849 0296

<https://research.tuni.fi/rakennusfysiikka/tutkimusprojektit/combi>

Tämän teoksen suhteen noudatetaan lisenssiä Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen.

Lisenssiin voit tutustua osoitteessa <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.fi>